

VRIJWILLIGERSWERK

VISIETEKST & AFSPRAKEN

Visie

Werken met vrijwilligers is een bewuste keuze in OC Cirkant. Wij geloven immers in de kracht en waarde van vrijwilligers in een sterk geprofessionaliseerde omgeving waarbij de samenwerking gebaseerd is op wederzijdse erkenning en waardering van elkaars positie, verantwoordelijkheden en elke vorm van deskundigheid.

Een geslaagde vrijwilligerswerking voldoet aan 3 voorwaarden.

Bij elke uitgevoerde activiteit moet er steeds een meerwaarde zijn voor:

1. de cliënt
2. de voorziening
3. de vrijwilliger.

Uiteraard betekent deze keuze een actief engagement van alle professionele medewerkers van onze voorziening. Enkel wanneer vrijwilligers zich welkom voelen, zich gedragen voelen en de nodige informatie en vorming krijgen, kunnen we er de vruchten van plukken.

1. Meerwaarde van vrijwilligerswerk voor de cliënt

Het volwaardig burgerschap

We geven een signaal aan iedereen dat ook personen met een verstandelijke beperking deel uitmaken van en deelnemen aan onze maatschappij.

Extra elementen tot kwaliteit

De bijdrage van vrijwilligers maakt vaak extraatjes mogelijk die voor de kwaliteit van leven van de cliënt net heel belangrijk kunnen zijn.

Groeikansen voor de cliënt

Vrijwilligers brengen hun eigen specifieke deskundigheid en betrokkenheid mee. Zij staan vaak dicht bij de cliënt en zij geloven in zijn/haar mogelijkheden om een kwaliteitsvol leven te hebben. Zij staan los van de verplichtingen en de werkdruk van de professionele medewerkers.

2. Meerwaarde van vrijwilligerswerk voor de organisatie

Maatschappelijke opdracht

De inzet voor en de omgang met personen met een verstandelijke beperking laat fundamentele waarden in het leven vanuit een ander perspectief zien. De solidariteit tussen mensen krijgt hierdoor concreet gestalte en biedt kansen tot integratie.

Uitbreiding netwerk

De contacten tussen cliënt en vrijwilliger, tussen vrijwilliger en medewerkers en tussen vrijwilligers onderling betekenen een verrijking voor al de betrokkenen en voor onze hele werking.

Positieve beeldvorming in de buurt

Vrijwilligerswerking kan zo bijdragen tot een positieve beeldvorming in de streek.

Frisse ogen van de vrijwilliger

Het kan heel boeiend zijn voor de professionele medewerker om open te staan voor de frisse kijk of de onbevooroordeelde vragen van een vrijwilliger. Dit open staan kan een goede aanzet vormen tot gezonde reflectie over het eigen handelen en denken.

3. Meerwaarde van vrijwilligerswerk voor de vrijwilliger

Hulp bij beroepskeuze

Jongeren kunnen via het vrijwilligerswerk uitzoeken of onze sector voor hen het toekomstige werkveld zal worden.

Zinvolle tijdsbesteding

De vrijwilliger ervaart groeikansen, ondersteuning. Steeds is er de kans tot het opdoen van nieuwe ervaringen. De vrijwilliger kan een engagement aangaan en betrokkenheid tonen.

4. Kwetsbare vrijwilligers

We geven graag kansen aan vrijwilligers die gebaat zijn bij een warme en veilige omgeving om hun talenten te ontwikkelen. Dit kunnen personen zijn met een psychische kwetsbaarheid, mensen in een maatwerktraject of personen die op zoek zijn naar structuur en zingeving. Wanneer het goed loopt, ontstaat er een wederzijds versterkend effect: de vrijwilliger vindt erkenning en voldoening, en wij als organisatie krijgen extra helpende handen, frisse perspectieven en meer verbondenheid.

We hechten veel belang aan open en eerlijke communicatie omtrent de problematiek van de vrijwilliger ten opzichte van de vrijwilligerscoördinator. Dit lijkt ons de basis om het vrijwilligerswerk te doen slagen. Het spreekt voor zich dat de vrijwilligerscoördinator zich daarbij aan de discretieplicht houdt. Enkel de zaken die van belang zijn in het kader van het vrijwilligerswerk of de veiligheid van bewoners, begeleiders en vrijwilliger, worden doorgegeven aan de medewerkers die de vrijwilliger begeleiden. Dit gebeurt altijd in samenspraak met de vrijwilliger. Overige aspecten van de problematiek mag de vrijwilliger zelf kiezen om al dan niet mee te geven aan anderen in de voorziening.

We vinden het belangrijk om elk engagement een eerlijke kans te geven, ook wanneer de opstart enige tijd en afstemming vraagt. Daarom werken we meestal met een proefperiode. In die periode bekijken we samen of het engagement haalbaar is – zowel voor de vrijwilliger als voor het team waarin hij of zij terechtkomt. De duur van de proefperiode en de opvolgingsmomenten worden bij opstart van het vrijwilligerswerk besproken, in functie van de regelmaat en de aard van het vrijwilligerswerk.

We maken duidelijke afspraken, zorgen voor een passende omkadering en evalueren regelmatig. We engageren ons om mee te denken en ondersteuning te bieden waar nodig, binnen de mogelijkheden van onze organisatie. Tegelijkertijd bewaken we dat de draagkracht van het team niet overschreden wordt. Als blijkt dat de ondersteuning die nodig is onze werking dreigt te overstijgen, gaan we daarover in dialoog. We zoeken dan samen naar mogelijke aanpassingen, of bekijken in onderling overleg of het engagement al dan niet kan worden voortgezet. Dit betekent ook dat wij verwachten van de vrijwilliger dat hij/zij openstaat voor advies en bijsturing en daar ook welwillend mee aan de slag gaat.

Een vrijwillig engagement werkt alleen als er wederzijds vertrouwen is, als de vrijwilliger zich welkom voelt, en als het team het als haalbaar en werkbaar ervaart. Als die balans er is, zetten we ons ten volle in om het engagement duurzaam te laten slagen.

Afspraken

Het spreekt voor zich dat de geldende vrijwilligerswetgeving steeds moet worden nageleefd. Meer info hieromtrent vind men ook op:

www.vlaanderenvrijwilligt.be/wetgeving

1. Wie is vrijwilliger?

Een vrijwilliger is iemand die zich vrijwillig inzet voor één of meerdere cliënten of voor de werking van onze organisatie, zonder dat hij of zij daarvoor bezoldigd wordt.

De vrijwilliger werkt in opdracht en engageert zich om de visie en afspraken binnen de voorziening te respecteren.

Vrijwilligerswerk kan ook uitgevoerd worden door een familielid, bewindvoerder of persoonlijke kennis.

Daarbij moeten 2 voorwaarden vervuld zijn.

1. De hulp wordt in een georganiseerd verband geboden.
2. De hulp is in functie van andere cliënten of de organisatie in haar geheel.
(zie nota familie en vrijwilliger)

Vrijwilligerswerk kan ook gebeuren door een medewerker van de organisatie indien het vrijwilligerswerk intrinsiek anders is dan de job die de medewerker uitoefent in de voorziening (zie ook vrijwilligerswetgeving)

Iemand die in het kader van zijn opleiding zorgervaring moet opdoen, beschouwen we **niet** als vrijwilliger. Het betreft schoolopdrachten die vanuit het schoolreglement een aantal uren sociaal engagement inhouden zoals bv. inleefstudenten.

2. Soorten vrijwilligers

Occasionele vrijwilliger

Iemand die zich onbezoldigd inzet bij gelegenhedenactiviteiten of met een sporadisch engagement. Eventueel kan dit ook de toegangspoort zijn tot permanent vrijwilligerswerk. Dit gebeurt in overleg met de organisatie.

Permanente vrijwilliger

Wanneer de vrijwilliger minstens vijf maal per jaar een vrijwillige activiteit uitvoert.

3. Taken

Hulp- en dienstverlening:

- Wandelen
- Uitstappen begeleiden
- Deelnemen aan activiteiten
- Pastoraal werk
- Leefgroepondersteuning
- Muzikale activiteiten
- Ondersteuning andere diensten
- ...

Ondersteunende hulp

- Groendienst
- Plooidienst
- Naaiatelier
- Fietsen herstellen
- Ondersteuning andere diensten
- ...

De vrijwilliger kan taakvervangend fungeren maar nooit personeelsvervangend.

4. Vrijwilligers en verpleegkundige handelingen

In OC Cirkant worden specifiek medische en verpleegkundige handelingen uitgevoerd door artsen en verpleegkundigen. Vrijwilligers in OC Cirkant mogen geen verpleegkundige handelingen stellen bij cliënten. Verpleegkundige handelingen zijn o.a. het toedienen van medicatie, wondverzorging, aanbrengen van verbanden, steunkousen aantrekken, injecties geven enz. De volledige lijst van verpleegkundige handelingen is terug te vinden op www.health.belgium.be.

In de dagelijkse werking op de leefgroep, zijn er evenwel ook handelingen die volgens de wetgeving rond bekwame helper, mits de nodige vorming, ook door begeleiders/niet-verpleegkundigen/vrijwilligers mogen uitgevoerd worden: 'bekwame helper-handelingen'.

De werkwijze in OC Cirkant i.v.m. deze 'bekwame helper-handelingen' staat uitgeschreven in de "procedure bekwame helper-handelingen". Deze procedure betreft die handelingen, die onder specifieke voorwaarden verricht mogen worden door begeleiders/niet-verpleegkundigen/vrijwilligers.

BEKWAME HELPER-HANDELINGEN VOOR VRIJWILLIGERS CONCREET

Concreet kunnen vrijwilligers - mits vorming en toestemming - bij OC Cirkant voeding geven aan bewoners met slikproblematiek en hen positioneren:

VOEDING

1. vrijwilligers mogen altijd eten geven aan bewoners ZONDER slikproblematiek
2. Is er wel een slikproblematiek?:
 1. Enkel permanente vrijwilligers
 2. Enkel indien vorming werd gevolgd (wordt genoteerd op “bekwame helper-kaartje”)
 3. Bij ernstige/zeer ernstige slikproblematiek: extra info inwinnen bij de logo
 4. Het spreekt voor zich dat de slikverantwoordelijke op de leefgroep ook steeds extra advies mag geven, dit mag ook steeds worden aangeduid op het “bekwame helper-kaartje”.

POSITIONERING

1. Het liefst zet een medewerker de bewoner (vast) in de rolstoel
2. Vrijwilligers kunnen dit ook doen, mits volgende voorwaarden:
 1. Enkel permanente vrijwilligers
 2. Enkel indien tilverantwoordelijke leefgroep uitleg heeft gegeven (vraag dat gerust in de leefgroep aan de tilverantwoordelijk indien nodig. Dit wordt ook genoteerd op “bekwame helper-kaartje”)

Let wel! Er zijn nog meer taken die onder ‘bekwame helper’ vallen (bv: wondzorg, medicatie toedienen, ...). Bij Cirkant kiezen we er expliciet voor om enkel voeding geven en positioneren in de rolstoel toe te laten voor vrijwilligers. Andere ‘bekwame helper’-taken of verpleegkundige taken kunnen bij ons NIET worden uitgevoerd door vrijwilligers.

Het spreekt voor zich dat de vrijwilliger hierin zelf de keuze heeft of hij al dan niet bovenstaande bekwame helper-handelingen wenst te stellen. Dit kan nooit een verplichting zijn.

5. Vrijwilligers en grensoverschrijdend gedrag

Het spreekt voor zich dat er binnen OC Cirkant een nultolerantie heerst ten opzichte van grensoverschrijdend gedrag. Daarenboven hebben (ook) vrijwilliger een meldingsplicht als zij dergelijk gedrag vermoeden of ontdekken bij andere vrijwilligers en/of medewerkers. Melden kan te allen tijde bij de vrijwilligerscoördinator of bij de orthoagogen.

Onder grensoverschrijdend gedrag vallen alle vormen van ongewenst gedrag die je kan tegenkomen. Vaak gaat het over een vorm van verbaal of fysiek geweld, pestgedrag, ongewenste seksuele handelingen, intimidatie, racisme, discriminatie, machtsmisbruik,...

Present VZW

Elke vrijwilliger werkzaam in OC Cirkant is aangesloten bij Present vzw en ondertekent de hierbij horende overeenkomst. Occasionele vrijwilligers ondertekenen geen afsprakennota, maar worden wel 24u op voorhand doorgegeven aan de vrijwilligersverantwoordelijke die op zijn beurt Present vzw inlicht. Occasionele vrijwilligers vallen ook onder de vrijwilligerswetgeving.

Deze vzw levert ons administratieve, wettelijke en inhoudelijke ondersteuning bij de organisatie van het vrijwilligerswerk. (verzekering, vorming,...)

Meer informatie:

Zie website: www.presentvzw.be

Rekrutering en selectie van vrijwilligers

1. Aantrekken van vrijwilligers

Bij het zoeken naar vrijwilligers biedt het persoonlijk aanspreken van mensen uit de eigen omgeving/kennissenkring/familie meestal het beste resultaat.

Ter info kan de flyer gebruikt worden.

Vaker en vaker maakt de vrijwilligerscoördinator een vacature en zoekt ze een gepast kanaal om de vacature kenbaar te maken.

2. Selectie van vrijwilligers

Kandidaat vrijwilligers hebben een eerste verkennend gesprek met de vrijwilligerscoördinator. In dit gesprek zoekt deze laatste afstemming tussen de wensen van de kandidaat-vrijwilliger en noden van de cliënten/voorziening.

Na dit gesprek verwijst de vrijwilligerscoördinator passend door.

3. Voorwaarden om te vrijwilligen

1. Algemeen

Naast de wettelijke voorwaarden zoals opgenomen in de vrijwilligerswet vragen wij ook aan alle vrijwilligers een inkijk in hun uittreksel uit het strafregister. Dit ter bescherming van onze kwetsbare cliënten. Iemand met een strafregister met strafrechtelijke veroordelingen wordt daarom niet automatisch geweigerd als vrijwilliger. Dit wordt case per case bekeken in functie van de taak, de gepleegde feiten, de timing, ...

2. Vervoersvrijwilligers

• Wat zijn vervoersvrijwilligers?

Vervoersvrijwilliger zijn vrijwilligers die op regelmatige tijdstippen cliënten van OC Cirkant meenemen in de wagen om ergens van of naartoe te brengen. Zij zijn chauffeur en één of meerdere cliënten gaan mee als passagier. Dit kan zowel met eigen wagen als met de wagen van OC Cirkant.

• Voorwaarden

In het kader van de veiligheid heeft OC Cirkant beslist om voor vervoersvrijwilligers extra voorwaarden te voorzien. De vervoersvrijwilliger moet:

- In het bezit zijn van een correct en geldig Europees rijbewijs
- < 80 jaar oud zijn
- Rijgeschikt zijn

Indien er aan één van bovenstaande voorwaarden niet (meer) wordt voldaan, kan de vrijwilliger niet langer als vervoersvrijwilliger aan de slag bij OC Cirkant. De vrijwilligerscoördinator engageert zich echter om een nieuwe passende vrijwilligerstaak te voorzien indien gewenst.

• Rijgeschiktheid

De vrijwilliger is verplicht om, zodra hij/zij niet langer rijgeschikt wordt bevonden door een medisch professional en/of er een reden zou kunnen zijn dat men niet meer op een uiterst veilige manier het verkeer in kan als chauffeur, dit te melden en per direct (tijdelijk) te stoppen als vervoersvrijwilliger. Dat kan op aangeven van een arts of medisch professional, persoonlijke inschatting of inschatting van begeleiders, directie, vrijwilligerscoördinator of derden.

Mogelijke oorzaken voor (tijdelijke) rijongeschiktheid kunnen zijn (niet-limitatieve lijst):

- oogproblemen of -ziekte
- afnemen van reflexen,
- medicatie die invloed hebben op bewustzijn, waarneming, het oordeelsvermogen of het normaal functioneren,
- abnormale vermoeidheid of slaapneigingen,
- epilepsie, bewustzijnsdalingen, kort of langdurig bewustzijnsverlies, plotse verlammingen, duizeligheid of evenwichtsstoornissen,
- aandoeningen rond het zenuwstelsel die kunnen leiden tot problemen inzake rijgeschiktheid,

- hartproblemen die een invloed hebben op bewustzijn, waarneming, het oordeelsvermogen of het normaal functioneren,
- andere aandoeningen of factoren die een invloed (kunnen) hebben op de rijgeschiktheid
- ...

Begeleiding van vrijwilligers binnen onze voorziening.

We vragen **alle medewerkers** open te staan voor het werk dat de vrijwilliger verricht, hen de nodige begeleiding te bieden zodat het vrijwilligerswerk voor iedereen (cliënten/organisatie/vrijwilliger) een meerwaarde is.

Op elke dienst/leefgroep is één medewerker specifiek verantwoordelijk voor het onthaal en het begeleiden van de eigen vrijwilliger(s).

Concrete taken hieraan verbonden zijn :

- Aanspreken en afspraken maken i.v.m. de komende activiteiten
- Doorgeven voor een goede organisatie
- Kostenvergoeding in orde brengen.
- De praktische zaken in orde brengen zoals maaltijden, een plaats waar men persoonlijke spullen kan opbergen, ...
- Veiligheid bij het uitvoeren van de taak garanderen
- Bij vragen, doorverwijzen naar de vrijwilligerscoördinator

De (leefgroep)verantwoordelijke bewaakt de onthaalcultuur bij zijn collega's. Hij/zij kijkt of het peterschap goed wordt waargenomen en coacht indien nodig en zorgt ervoor dat de vrijwilligerswerking geagendeerd wordt op de teamvergadering.

Vrijwilligerscoördinator

- Voert de selectiegesprekken
- Bespreken van de wederzijdse verwachtingen en mogelijkheden.
- Informatie over discretieplicht en de geldende regels.
- Overlopen en laten ondertekenen van de vrijwilligersovereenkomst, afsprakennota.
- Agendeert het thema vrijwilligers op de vergaderingen van het beleidsteam.
- Geeft advies aan het directieteam en aan medewerkers om de vrijwilligerscultuur aan te wakkeren.
- Is contactpersoon naar VZW Present toe en andere externe vrijwilligersorganisaties.

- Volgt theorievorming en wetgeving op rond vrijwilligerswerk.
- Volgt de administratie op betreffende vrijwilligers in nauwe samenwerking met de administratieve dienst/onthaalmedewerker.
- Sensibiliseert en vormt medewerkers in verband met vrijwilligerswerking.
- Organiseert jaarlijkse VTO activiteit en ontmoetingsnamiddag voor vrijwilligers, in samenwerking met vormingscoördinator en directieteam.
- Komt halfjaarlijks samen met de stuurgroep vrijwilligerswerking

Varia

We geven vrijwilligers de kans om aan te sluiten bij initiatieven voor medewerkers die voor hen zinvol kunnen zijn, bijvoorbeeld interne vormingsdagen, vieringen en feesten.

OC Cirkant engageert zich er toe om de veiligheid van de vrijwilligers zo goed mogelijk te garanderen (zie ook document VRIJWILLIGERSWERK - Besmettelijke ziektes)

Op het infobord/postvak vrijwilligers is er steeds informatie voor de vrijwilligers aanwezig.

Jaarlijks hebben de vrijwilligers de mogelijkheid om ideeën, opmerkingen,... door te geven via een vragenlijst.

Kostenvergoeding

De vrijwilliger krijgt geen kostenvergoeding. De voorziening biedt elke vrijwilliger tijdens het uitvoeren van de opdracht water, koffie en soep aan.

Bij het begeleiden van cliënten bij uitstappen biedt de voorziening steeds een lunchpakket aan. Indien dit niet mogelijk is, m.a.w. indien men verplicht is om gebruik te maken van de catering van de organisatoren voorzien we wel een kostenvergoeding.

5 euro indien er geen maaltijd moet worden genomen.

15 euro wanneer de uitstap een middag- of avondmaal omvat.

De vrijwilligersbijdrage berust op solidariteit. De bijdrage wordt steeds betaald door 'alle' cliënten die deelnemen aan een activiteit waar vrijwilligers ingeschakeld worden.

Uitzonderingen

Uitzondering op deze afspraken zijn er voor de vrijwilligers die aansluiten op de doe-plek in Jonkhove. Door het specifieke karakter van deze activiteit, werd beslist dat elke vrijwilliger die minstens 1 uur komt helpen tijdens de doe-plek, recht heeft op een drankje naar keuze ter waarde van €1,5. Dit bedrag is niet ten koste van de aanwezige cliënten, maar ten koste van het vrijwilligersbudget van OC Cirkant.

Ook vrijwilligers die een volledige dag komen vrijwilligen - met een minimum van 6 uur - kunnen kosteloos genieten van een warme maaltijd in het restaurant van OC Cirkant. Dit enkel indien er een aanbod is vanuit de keuken voor medewerkers en enkel indien men voor 9 uur op de dag zelf is ingeschreven. Dat kan vlot via het onthaal van OC Cirkant. Als er geen aanbod is vanuit de keuken (bv in het weekend, op feestdagen, uitzonderlijke situaties...), is er geen recht op een alternatief. Ook de kosten van deze maaltijd zijn ten koste van het vrijwilligersbudget.

Kmvergoeding

Er wordt geen km-vergoeding voorzien voor de vrijwilliger.

Men verkiest het gebruik van de wagen van OC Cirkant voor vervoer tijdens uitstappen met cliënten. In uitzonderlijke situaties kan de vrijwilliger toch worden gevraagd om gebruik te maken van eigen vervoer voor het vervoeren van cliënten tijdens of naar de uitstap. In dat geval krijgt de vrijwilliger een km-vergoeding aan de wettelijke bepaalde tarief voor medewerkers. Een aanvraag moet hiervoor worden ingediend bij de boekhouding van OC Cirkant.

Ook hier berust de bijdrage op solidariteit. De bijdrage wordt steeds betaald door 'alle' cliënten die deelnemen aan de activiteit.

Bij vervoer cliënten kan de organisatie vragen om het rijbewijs van de vrijwilliger te controleren.

Afronding/beëindiging van het vrijwilligerswerk

Bij het beëindigen van de vrijwilligersovereenkomst voert de vrijwilligerscoördinator of de verantwoordelijke een afsluitend gesprek met de vrijwilliger.